

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: postmottak@fin.dep.no

Deres ref.:
08/601 SL KRJK/
R

Dok. nr.: 148599

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no
T +47 22035046

11.01.2013

Høring — Forslag til nye straffebestemmelser i skatte-, avgifts- og tolllovgivningen

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 11.10.2012 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt forsvarergruppens høringsutvalg. Lovutvalget består av Arild Dyngeland (leder), John Christian Elden, Inger Marie Sunde, Mette-Julie Sundby, Rene Ibsen og Knut Rognlien.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

I 2009 vedtok Stortinget nye bestemmelser om skattesvik. Disse bestemmelsene er tatt inn i ny straffelov, og vil tre i kraft når den nye straffeloven trer i kraft.

Etter gjeldende rett er straffebestemmelsene på skatte-, avgifts og tollområdet tatt inn i den enkelte særlov. Det er derfor nødvendig å tilpasse spesiallovgivningen til de nye bestemmelsene i straffeloven.

3. Advokatforeningens merknader til forslagene

Advokatforeningen mener det er positivt at man i lovgivningen i større grad presiserer hvilke konkrete overtredelser som skal kunne belegges med straff. Det vises til klarhetskravet i EMK artikkel 7.

Etter Advokatforeningens syn burde forslaget ha omfattet en prinsipiell drøftelse av hvorfor de enkelte overtredelser fortsatt skal være belagt med straff. Utgangspunktet bør være at man i størst mulig utstrekning bruker straff i form av tilleggsavgifter fastsatt av avgiftsmyndighetene, og at straff i det tradisjonelle straffespetret med tiltale uttatt av påtalemyndigheten, bør reserveres for de tilfeller hvor det er strengt nødvendig. Advokatforeningen viser i denne forbindelse også særlig til Straffelovkommisjonens innstilling NOU 2002:4 og NOU 2003:15 «Fra bot til bedring» som eksplisitt omhandler «Et mer nyansert og effektivt sanksjonssystem med mindre bruk av straff» - se særlig kapittel 21. Etter Advokatforeningens syn bør man holde fast ved de prinsipper som der er nevnt.

Straff utover tilleggsavgifter bør derfor primært brukes der det er tale om tredjemann som ikke kan ilegges slike tilleggsavgifter. Departementet er inne på spørsmålet på side 13 i høringsnotatet der man drøfter simpelt uaktsomme overtredelser, og mener det er tilstrekkelig med tilleggsavgifter der. Etter Advokatforeningens syn kan det samme med hell brukes også ved grovt uaktsomme og forsettlige overtredelser av samme bestemmelser uten at politi / påtalemyndighet og domstolene bør ha noen oppgave her. Det å beholde straffebed med en strafferamme på bøter eller inntil 6 måneders fengsel, som i praksis vil bety bøter i de fleste tilfeller, kan ikke være nødvendig. Også tilleggsavgifter er straff, og allmennpreventive hensyn vil være tilstrekkelig ivaretatt gjennom slik reaksjon. Rettighetsbestemmelsene i EMK artikkel 6 vil også gjelde for den forvaltningsmessige behandling.

Advokatforeningen slutter seg til at skyldkravet bør være minst grov uaktsomhet. Straff ved lavere skyldgrader bør i sin alminnelighet kun brukes der det fremstår sterkt behov for også å belegge slik lavere skyld med straff.

Advokatforeningen mener at straffen for manglende betaling av forskuddstrekk bør opphøre. Bestemmelsen er en inkassobestemmelse som gjør mislighold av gjeld særlig straffbart i dette ene tilfellet. At det offentlige er kreditor er ikke tilstrekkelig grunn til å bruke straff. Videre vises til at tilsvarende bestemmelse tidligere er opphevet for merverdiavgift, og det må være tilstrekkelig at den ansvarlige kan holdes ansvarlig også personlig i økonomisk sammenheng. At det er en særbestemmelse bidrar også de facto til en forfordeling av kreditorer i konkurssaker som det ellers ikke er grunnlag for, ved at slike krav søkes dekket før konkurs eller oppbud ut fra straffetrusselen. Dertil vises også til prinsippet i EMKs fjerde tilleggsprotokoll art 1. Forbud mot gjeldsfengsel, hvor det bestemmes at "[i]ngen skal bli berøvet sin frihet bare på grunn av manglende evne til å oppfylle en kontraktmessig forpliktelse". Konvensjonens prinsipp er ellers systematisk gjennomført i norsk rett. Nåværende strl § 406 er dertil opphevet i strl 2005.

Advokatforeningen ser ikke grunn til at strafferammene i skattebetalingsloven §§ 18-1 og 18-2 skal heves. Vurderingen bør skje ut fra behovet for straff. Advokatforeningen kan ikke se at den begrunnelse som er gitt for forslaget, at liknende overtredelser skal ha like strafferammer, er tilstrekkelig. Under enhver omstendighet bør det av forarbeidene eksplisitt fremgå at heving av det objektive straffenivået ikke er tilsiktet.

Advokatforeningen er enig i at dokumentavgiftsloven bør behandles på samme måte som de øvrige særlovene, men at dette primært blir ved at straffebestemmelsene strykes.

Departementet har foreslått at man for skattesvik viderefører ligningslovens løsning med foreldelsesfrist på 10 år både ved forsettlig og grovt uaktsomt skattesvik. Etter Advokatforeningens syn er det ikke grunn til å ha særbestemmelse for dette. De alminnelige foreldelsesregler etter straffeloven § 67 bør gjelde også for slike overtredelser.

Straffeloven av 20. mai 2005 er for lengst vedtatt av Stortinget. Etter Advokatforeningens syn bør loven i sin helhet snarest tre i kraft.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær